

Zápis do zoznamu celonárodného významu Mimoriadna pocta pre gubárov

Reprezentatívny zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska predstavuje základný stupeň tvorby Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO.

Do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva (NKD) Slovenska pribudli nové prvky, medzi nimi aj gubárstvo. Osvedčenie o zápise si 27. septembra 2024 v divadle Slovenského ľudového umeleckého kolektívu (SLUK) v Bratislave prišli prevziať aj Klenovčania. Po Klenoveckom syrci, ktorý bol v januári 2015 zapísaný do Registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení, sa nám podarilo na celonárodnej úrovni zviditeľniť aj gubárstvo.

– „Ja, aj mnohí nositelia prvkov sme presvedčení, že najdôležitejšie je spoločenské ocenenie. O veci, ktorá existuje v rámci jednej dediny, rodiny alebo regiónu, sa totiž zrazu začne hovoriť v spoločnosti,“ – uviedol generálny riaditeľ SLUK-u Juraj Hamar. Ako doplnil,

do zoznamu sa zapisujú iba prvky, ktoré sú živé. Pri živote udržuje gubárstvo už len Ján Fotta. A práve jemu a predkladateľke žiadosti Stanislave Zvarovej odovzdal do rúk toto výnimočné osvedčenie štátny tajomník Ministerstva kultúry SR Mário Maruška. Slávnostného podujatia sa zúčastnila aj starostka obce Katarína Pribilincová.

Ako uviedla Stanislava Zvarová: – „Veľmi sa tešíme z toho, že sa to podarilo. Je to zadostučinenie hlavne pre Jána Fottu, ktorý je v súčasnosti jediným výrobcom gúb na Slovensku. Chceli sme gubárstvo ako remeslo viac spopagovať, aby sa dostalo do povedomia čo najširšej verejnosti, aby nezaniklo a našiel sa záujemca, ktorý by sa od Jána Fottu gubárske remeslo naučil. Žiadosť som spracovala ešte pred dvomi rok-

Ocenenie celonárodného významu, zápis do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska si prišli prevziať Stanislava Zvarová, Ján Fotta a Katarína Pribilincová.

mi. Certifikát sme odovzdali obci Klenovec, do rúk starostky Kataríny Pribilincovej. Predkladateľom žiadosti o zaradenie gubárstva do reprezentatívneho zoznamu NKD boli o. z. RODON Klenovec, Gemersko-malohontské osvetové stredisko Rimavská Sobota – kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja a partnerom toho celého obec Klenovec.“

Pre našu obec, posledného gubára Jána Fotu, bývalých žijúcich či potomkov nežijúcich majstrov gubárov, je zaradenie gubárstva do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska, ktoré má presah aj za hranice našej krajiny, mimoriadnou a vzácnou udalosťou.

Zdroj TASR, vobraze.sk
upravila a doplnila Eva Biela

135. výročie organizovaného hasičstva v Klenovci

V sobotu 7. septembra sme si pripomenuli 135 rokov od založenia organizovaného hasičstva v obci. Pri tejto príležitosti bola otvorená aj zrekonštruovaná hasičská zbrojnica, ktorá bola využívaná už niekoľko rokov, ale kompletná rekonštrukcia bola po zateplení dokončená až na jar tohto roku. Na kompletnú rekonštrukciu boli využité prostriedky z dvoch výziev Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ale i z rozpočtu obce. Súčasťou rekonštrukcie bolo vytvorenie priestorov pre sociálne zázemie, kuchynku či spoločenskú miestnosť. V zadnej časti zbrojnice je postavené aj posedenie, ktoré bolo urobené svojpomocne a z vlastných zdrojov Dobrovoľného hasičského zboru obce Klenovec. Na vykonávanie svojej činnosti má DHZ Klenovec k dispozícii nasledovnú techniku:

- v 90. rokoch bola do obce zakúpená Tatra 148 CAS 32

- v roku 2010 DHZ Klenovec dostal vysokozdvížnú plošinu Tatra 148 PP 27

- v roku 2015 sme dostali Iveco Daily CAS15 a protipovodňový vozík

- v roku 2018 sa nám vrátila Tatra 148 CAS 32 z rekonštrukcie

- v roku 2020 sme od Komplexnej centrálnej záchranej služby dostali terénny automobil Nissan Xtrail.

Obec Klenovec sa dnes môže pochváliť bohatou hasičskou tradíciou. Veď v Klenovci bol založený v poradí tretí dobrovoľný hasičský zbor na území okresu. Zaujímavosťou je, že už v roku 1850, pred založením hasičskej organizácie, mala obec vlastnú požiaru techniku. Boli to drevené striekačky, do ktorých sa musela voda nalievať vedrami a odvádzala sa smerom k požiaru medenou rúrkou. Ich výkonnosť bola malá a striekačky museli byť situované v bezprostrednej blízkosti ohňa. V roku 1868 mala obec 3 takéto striekačky. Ich obsluha si vyžadovala dôslednú prípravu. Prvý pokus založiť v Klenovci hasičský zbor sa uskutočnil v roku 1882. Jeho iniciátorom bol obecný notár Martin Albini. Keď 1. októbra 1888 vypukol v obci požiar, ktorý bol pre našu obec zničujúci, predstavenstvo obce sa rozhodlo založiť hasičský zbor. V roku 1889

obec zakúpila dvojkolesovú ručnú striekačku a v roku 1891 výkonnejšiu štvorkolesovú. Prvým predsedom hasičského zboru sa stal notár Gejza Szentpétery a prvým veliteľom učiteľ Andrej Slatinský.

Počas bohatej histórie DHZ bolo množstvo pozoruhodných medzníkov a vystriedalo sa mnoho veliteľov: Ondrej Búr, Ján Lavdis, Pavel Černák, Samuel Černák, Štefan Klamár a ďalší. V súčasnosti je veliteľom DHZ obce Klenovec Ján Sihelský. Hasiči hasia plamene, zachraňujú životy, sú symbolom solidarity, odvahy a služby verejnosti pri rôznych živelných pohromách a iných prácach. Naša činnosť však mnohokrát ostávala v pozadí, niekedy sa môže zdať že bez povšimnutia. Veríme, že si ju úprimne vážia všetci tí, ktorí chápu jej dôležitosť. DHZ je v mnohých obciach považovaný za „srdce obce“. Je to skupina ľudí, v ktorej sa rodia priateľstvá, organizujú sa akcie a spoločnými silami sa vytvára pocit spolupatričnosti. Naši členovia, to nie sú len chlapi, ktorí bojujú s ohňom. Sú to tiež

(Pokračovanie na 2. strane)

135. výročie organizovaného hasičstva v Klenovci

(Dokončenie z 1. strany)

susedia, priatelia, rodičia a obyvatelia našej obce, ktorí sa v práci hasiča angažujú s nadšením, odhodlaním a dobrovoľne, avšak bez podpory rodín sa táto činnosť nedá robiť. Rodiny neraz trpia ich neprítomnosťou, keď odchádzajú k požiaru objektov či rôznym živelným udalostiam aj počas dní voľna či vianočných sviatkov. Veľká vďaka patrí všetkým súčasným členom DHZ v Klenovci a ich rodinám a všetkým, ktorí podporovali a podporujú našu činnosť.

DHZ obce Klenovec významnou mierou pomáha pri likvidácii požiarov a iných živelných pohromách v našom regióne. Našu prácu, čas a úsilie investujeme do ochrany životov a majetku našich spoluobčanov, ale aj občanov okolitých obcí. Do roka máme niekoľko desiatok výjazdov. Podľa predstaviteľov Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Rimavskej Sobote a Územnej organizácie Dobrovoľnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky v Rimavskej Sobote patríme medzi najaktívnejších dobrovoľníkov v okrese Rimavská Sobota. Za túto záslužnú prácu sme boli niekoľkokrát nominovaní v ankete Hasiči hasičom, v rámci ktorej sme boli ocenení Krajským

riaditeľstvom Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici za zásahovú činnosť pri príležitosti osláv Svätého Floriána, patróna hasičov a záchranárov. Ocenenie sme získali aj za zásah pri požiaru v objekte úpravne vody pri vodnej nádrži v Klenovci. Pri príležitosti 135. výročia založenia organizovaného hasičstva v obci sme ocenili pozvaných hostí z Dobrovoľnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky, Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky, Komplexnej centrálnej záchranej služby, bývalé a súčasné vedenia obce Klenovec a poďakovali im za rozvoj, podporu a spoluprácu a odovzdali im ďakovné plakety.

Ďakovné plakety dostali aj všetci súčasní členovia DHZ Klenovec: Radoslav Anger, Ján Bálint, Ján Culka, Milan Čajko, Pavel Dovaľa, Ján Durec, Dalibor Ďuriš, Marian Georgiev, Maroš Hruška, Ján Chudíc, Viktória Lojková, Štefan Lörinc, Peter Paľo, Peter Roman, Ján Sihelský, Martin Štefánik st., Martin Štefánik ml., Igor Vančík. Za dlhoročnú činnosť sme sa poďakovali aj bývalým členom DHZ Klenovec Michalovi Antalovi, Jurajovi Bálintovi, Jánovi Trnavskému a in memoriam Ľubomírovi Dovalovi, Jánovi Husmanovi a Štefanovi Lörincovi, za ktorých ďakovné plakety prevzali ich manželky. Pri tejto príležitosti odovzdala ocenenia aj Územná organizácia Dobrovoľnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky v Rimavskej Sobote súčasným aj bývalým členom DHZ. Priestory hasičskej zbrojnice, ktorej

Odovzdávanie prvej oficiálnej vlajky veliteľovi DHZ J. Sihelskému od rodiny Culkovej.

rej vstup zdobí socha sv. Floriána, patróna hasičov, boli pri príležitosti 135. výročia založenia organizovaného hasičstva v obci požehnané farárom Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania Romanom Roskošom. Pri tejto príležitosti dostal DHZ Klenovec mimoriadny dar od rodiny Culkovej - prvú oficiálnu vlajku.

Na podujatí sa zúčastnili aj viacerí funkcionári Hasičského a záchranného zboru SR a zástupcovia Dobrovoľnej požiarnej ochrany SR. Pre hostí bol pripravený stan a pohostenie. Poďakovanie patrí všetkým členom DHZ Klenovec a ich rodinám za pomoc pri prípravách a úspešnom priebehu osláv 135. výročia založenia organizovaného hasičstva v obci, Romanovi Roskošovi za požehnanie zrekonštruova-

nej hasičskej zbrojnice a Blažene Hruškovej, Ružene Kováčovej za aktívnu pomoc a moderovanie podujatia. Mimoriadne poďakovanie patrí rodine Culkovej za vlajku DHZO Klenovec a Júliusovi Kohútovi za hasičskú trúbku (povelku). Za pomoc a sponzorstvo ďakujeme aj: obci Klenovec, spoločnosti Tauris, a. s. Rimavská Sobota, rodine Pavla Dovalu, Eve Moncolovej, Viere Majerovej, Reštaurácii Demko, Elektro Peter Kováč, Kvetinárstvu Nika, rodine Júliusa Hrušku, Tomášovi Hlôškovi, fotografovi Jánovi Čajkovi a obci Rimavské Brezovo.

DHZ Klenovec

Modlitba hasiča

Nech kdekoľvek požiar planie,
ja splním svoju povinnosť,
životy spasiť Pane,
daj že mi sily dosť.

V náručí vynesieš dieťa,
kým nevyprší čas,
ale i starca, matku,
ktorá má sivý vlas.

Na stráž stojím stále,
pretože povolaný som,
životy chrániť svojich,
bližného, i jeho dom.

Ak z tvojej vôle má sa stať,
že sám pritom život stratím,
požehnaj Pane mojej rodine
a láskavou rukou vráť im to,
čo pri plnení poslanca som
iným dal.

„Bohu na slávu, blížnemu na pomoc.“

Členovia DHZ pred zrekonštruovanou hasičskou zbrojnicou.

Vždy tu budú ľudia,
ktorí nás nemusia či nenávidia.
Vždy tu budú ľudia,
ktorí nám závidia.
Vždy tu budú ľudia,
ktorí nám ubližujú.

Ale... Vždy tu budú ľudia,
ktorí nás majú radi.
Vždy tu budú ľudia,
ktorí nás podporujú.
Vždy tu budú ľudia,
ktorí nám veria.

A Vždy tu budú ľudia,
ktorí budú potrebovať našu pomoc.
Je na každom,
ku ktorej skupine bude patriť.
Ale my pomáhamo všetkým,
bez ohľadu na to, kto,
do ktorej skupiny patrí.

Gubárstvo. Bude už len v spomienkach?

V priestoroch Gemersko-malohontského múzea v Rimavskej Sobote sa vo štvrtok 12. septembra uskutočnila vernisáž výstavy Tradícia výroby gúb v Gemer-Malohonte. Prostredníctvom zbierkových predmetov a fotografií z fondu Gemersko-malohontského múzea a Banického múzea v Rožňave predstavuje históriu, rozšírenie a výrobné postupy v minulosti významného remesla – gubárstva. Výstava potrvá do 31. decembra 2024.

V minulosti tvoril chov oviec na Gemerí významnú časť nielen živobytia, ale aj príjmov obyvateľstva. Okrem mäsa a mlieka sa spracovávala aj ovčia vlna, vďaka čomu sa aj v našej oblasti začalo dariť súkenníctvu. Podľa historických zápisov boli klenovskí súkenníci združení do cechu od roku 1834 a cechová kniha bola podpísaná cisárom Františkom Jozefom v roku 1854. Do súkenníckeho cechu patrili rodiny Figuli, Bobrovská, Brndiarová, Aláčová a Textorisová. Pôsobilo v ňom 58 majstrov a posledným cechmajstrom bol Ondrej Bobrovský. Aj keď súkenníctvo v Klenovci postupne zaniklo, súkenníci využili pracovné postupy a skúsenosti so spracovaním ovčej vlny v novom remesle – gubárstve. Guby sa v minulosti vyrábali vo forme zimných odevov a pokrovcov. Na zanikajúce gubárstvo - posledný gubár bol v Jelšave - nadviazalo Ústredie ľudovomeleckej výroby,

ktoré v roku 1958 obnovilo výrobu gúb v Klenovci. Výrobou gúb sa zaoberali pôvodne súkennícke rodiny Aláčová, Brndiarová a Bobrovská. Zapojili sa aj blízki a vzdialení príbuzní: rodina Papová, Knižová, Šramová, Vološčuková, Antalíková, Ostricová. Časom sa pridali J. Jakabšic, J. Hrušková, rod. Kohútová, Bencová, Vrbinová a ďalší. V 60 – 90-tych rokoch 20. storočia pôsobilo v Klenovci 36 gubárov. Posledným aktívnym gubárom je Ján Fotta. Majstrami ľudovomeleckej výroby gúb sa stali: J. Aláč, J. Aláčová, O. Antalík, O. Bobrovský, J. Brndiar, J. Fotta, J. Jakabšic, H. Knižová a J. Pap. Guby boli svojho času mimoriadne žiadaným bytovým doplnkom a klenovskí majstri gubári získali za svoju tvorbu mnohé, aj medzinárodné ocenenia. Čas preriedil ich rady a fyzicky a časovo náročná práca mladých neláka. Ján Fotta, bohužiaľ, už len sám a doslova na

Vernisáž výstavy gubárstva v priestoroch Gemersko-malohontského múzea v Rimavskej Sobote za prítomnosti posledného gubára Jána Fottu.

kolene vytvára umelecké diela, ktoré ešte pred pár desaťročiami živil rodinu.

Výstava venovaná gubárstvu a majstrom gubárom v múzeu v Rimavskej Sobote je poctou ich zručnosti a vynaliezavosti. Zanechali nám dedičstvo, ktoré sa stalo súčasťou našej klenovskej kultúrnej identity. Vybudovať múzeum gubárstva v Klenovci, do ktorého majú možnosť nazrieť návštevníci v rámci GMFS Klenovská rontouka, bolo veľmi dobrým rozhodnu-

tím. Mnohé vzácne stroje a dobové predmety sú však nenávratne zničené. Tie, čo ostali, sa, bohužiaľ, v nevhodnom prostredí znehodnocujú. Zaslúžili by si dôstojnejšie a bezpečnejšie priestory. Pomohlo by to nielen celoročnému sprístupneniu múzea širokej verejnosti, ale aj povedomiu o Klenovci a agroturistike.

Zdroj: vobraz.sk, web stránka obce Klenovec, web stránka ÚĽUV
upravila a doplnila Eva Biela

Rok slovenských žien v národnom hnutí

Matica slovenská vyhlásila rok 2024 ako Rok slovenských žien v národnom hnutí a to pri príležitosti 200. výročia narodenia dvoch významných Sloveniek. Obe stáli po boku vedúcich predstaviteľov generácie štúrovcov.

Prvou bola vzdelaná šľachtická Adela Ostrolúcka, známa ako priateľka Ľudovíta Štúra. Druhou bola manželka Jozefa Miloslava Hurbana, Anička Jurkovičová, známa ako prvá slovenská ochotníčka herečka. Matičiari z Rimavskej Soboty v spolupráci s Gemersko-malohontským osvetovým strediskom (GMOS) v Rimavskej Sobote

– kultúrnou inštitúciou Banskobystrického samosprávneho kraja - a Úniou žien Slovenska zorganizoval pri tejto príležitosti slávnostné podujatie dňa 11. októbra v budove Domu osvetu v Rimavskej Sobote. Pozvanie na podujatie prijal poslanec Národnej rady SR Ivan Hazucha, prednosta Okresného úradu v Rimavskej Sobote Karol Anger

Ocenenie pre významné ženy v oblasti kultúry si prebrala aj Stanislava Zvarová.

a riaditeľka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Rimavskej Sobote Aneta Vargicová. Podujatím sprevádzala riaditeľka Domu Matice slovenskej v Rimavskej Sobote Ingrid Krštieňová Šulková, ktorá úvodom predstavila na pódiu premietané výstavné panely, obsahujúce portréty dvanástich významných slovenských žien z 19. a 20. storočia. Boli to ženy, ktoré sa svojou aktivitou zapísali do slovenskej národnej histórie. Dve z nich - spisovateľky Elena Maróthy Šoltéssová a Terézia Vansová pôsobili v regiónoch Novohrad a Gemer-Malohont. Osudy blízkyh žien, tak nazvala rozprávku o životných osudoch týchto dvoch priateľiek, v Matici slovenskej vzácna žena, pedagogička, milovníčka histórie a literatúry pani Monika Koncošová z Tisovca.

Po veľmi zaujímavom a dojímavom rozprávaní nasledoval hlavný bod programu podujatia, ktorým bolo odovzdávanie ocenení vý-

znamným ženám v oblasti kultúry v okrese Rimavská Sobota. Nominácie na ocenenia navrhla Matica slovenská a Okresná organizácia Únie žien Slovenska v Rimavskej Sobote. Medzi ocenenými boli dlhoročné matičiarky Elena Molnárová, Mária Oštromová a bývalá predsedníčka Miestneho odboru Matice slovenskej v Rimavskej Sobote Elena Nebusová. Ocenenia si prevzali aj Stanislava Zvarová a Anetta Cvachová, obe dlhoročné zamestnankyne GMOS Rimavská Sobota. Pani Janu Markovú na ocenenie navrhla Únia žien Slovenska. Organizátori podujatia sa chcú touto cestou poďakovať za hudobný sprievod počas podujatia, ktorý bol pod taktovkou pani Evy Čarnej zo Základnej umeleckej školy v Rimavskej Sobote a členom Folklórnej skupiny Lieščina z Rimavskej Soboty, ktorých umelecké vystúpenie urobilo pomyslenú bodku za vydatým podujatím.

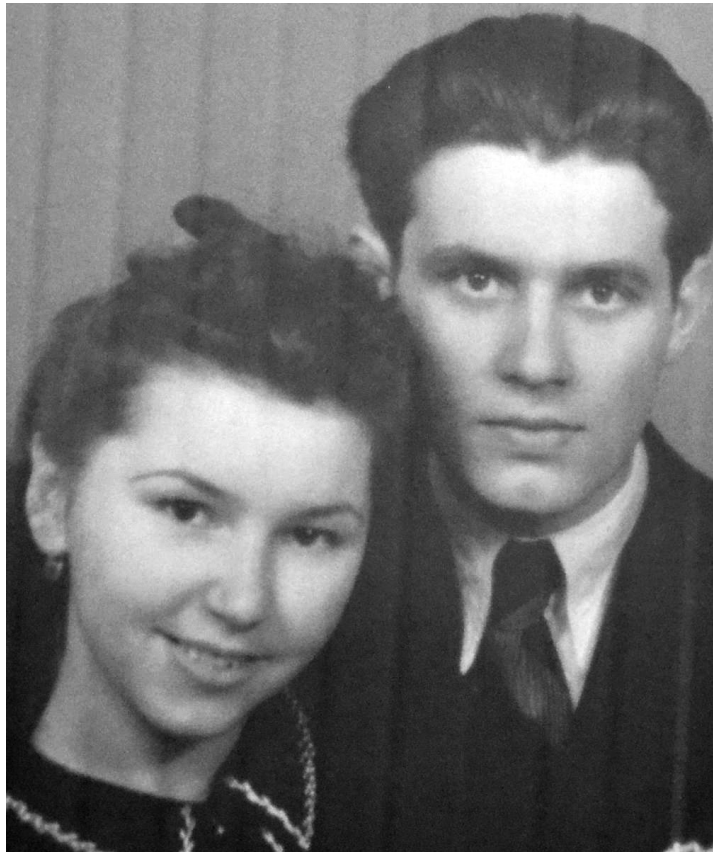
Ingrid Krštieňová Šulková

Aby sa nezabudlo...

Narodili sa pred mnohými rokmi, ba stáročiami, a zanechali po sebe trvalú hodnotu. Rodáci z Klenovca, aj tí, čo počas svojho života pôsobili v Klenovci.

Hrdina – prívlastok, ktorý Karola Pajera vystihuje viac, než čokoľvek iné. Hrdinsky sa už ako študent postavil proti fašizmu, hrdinsky, aj za

na jeho podnet začali písať, tlačiť a vylepovať protifašistické letáky. Boli odhalení, Karola zo štúdia vyhodili, a aby unikli stíhaniu,

Karol Pajer so svojou životnou láskou Jankou Horváthovou.

cenu vlastného života, bránil druhov v boji a zachránil stovky detí. Tento rok si pripomínáme 105. výročie jeho narodenia aj 80. výročie tragickej smrti.

Narodil sa 6. novembra 1919 v Klenovci v rodine krajčira. Karol v Klenovci ukončil ľudovú školu. Po otcovej smrti (zomrel 31-ročný) ostala matka so štyrmi malými deťmi bez prostriedkov a bola nútená odsťahovať sa za prácou do Lučenca. Po okupácii Lučenca horthyovským Maďarskom v roku 1938 prestúpil Karol z tamojšieho gymnázia na učiteľský ústav do Banskej Bystrice. Vlastenecké protifašistické banskobystrické prostredie, odsudzujúce praktiky novovzniknutého slovenského klérofašistického štátu, sa zhodovalo s jeho názormi. Karol a rovnako zmýšľajúci spolužiaci sa začali stretávať u rodičov spolužiačky Janky Horváthovej a

rozhodli sa emigrovať. Cieľom sedemčlennej skupinky bolo dostať sa cez Maďarsko a Juhosláviu do Francúzska. Troch zo skupiny chytili, Karolovi a Janke, jeho celoživotnej láske, sa podarilo dostať do Belehradu. Vojnové lode však brali na palubu len mužov. Karol nastúpil na loď, tehotnú Janku cestou späť na Slovensko v Maďarsku chytili a uväznili. Vo väzení sa jej narodil syn. Domov sa vrátila s pomocou slovenského veľvyslanca.

Karol sa po dvojmesačnej plavbe dostal do francúzskeho mestečka Agde a prihlásil sa do vznikajúceho československého zahraničného vojska, ktorému velil neskorší hlavný veliteľ povstaleckého vojska počas SNP generál Rudolf Viest. V júni 1940 bolo Francúzsko v bleskovej vojne obsadené, československá armáda rozpustená a jej vojaci sa snažili dostať do Anglic-

ka. Tentoraz sa Karolovi dostať na loď nepodarilo. Ostal v Marseille, kde sa zoznámil s Čechom Josefom Fišerom (po vojne profesor na parížskej Sorbonne). V čase ich zoznámenia Američan D.A. Lawrie pomáhal, najmä finančne, založiť organizáciu Ústredie československej sociálnej pomoci pre ženy a deti slovenských a českých padlých a uväznených vojakov, tiež poľských, holandských a židovských utečencov, ktorí sa ocitli bez pomoci a finančných prostriedkov. K organizátorom sa pridal aj Karol. V mestečku Vence prenajali opustený školský areál s rozsiahlymi pozemkami. Komunita bývala v 23 domoch a obhospodarovaním pôdy a chovom domácich zvierat sa časom stala sebestačnou. Karol a Josef pre opustené deti iniciovali založenie Kresťanského domova pre deti a prvým učiteľom a vychovávateľom sa stal Karol. Komunita pomáhala aj invalidom, starcom a chorým. Postupom nemeckej

armády sa domov vo Vence ocitol v ohrození. Keď po nečakanej kontrole odviekli 12 mužov, žien a detí, museli utiecť. Prekonali 916-kilometrovú náročnú trasu do ťažko prístupného horského terénu, kde rozdelili deti a dospelých do siedmich prenajatých fariem. Podľa štatistiky sa im podarilo zachrániť 525 detí z toho 82, ktoré vyslobodili z koncentračného tábora. Karol sa po príchode do hôr pripojil k partizánskej jednotke a pri pohorí Mont-Mouchet sa zúčastnil jedného z najdôležitejších bojov, ktoré pripomínali naše SNP. Trojtisícová partizánska jednotka sa v júni 1944 postavila jedenásťtisícovej nemeckej divízii. Jediná cesta z obklúčenia viedla pri mestečku Pinols. Ústup bránil Karol. Hrdinstvo Karola v boji zaznamenáva Rozkaz divízneho generála Ducheho v ktorom: „...udeľuje pochvalu veliteľovi divízie Pajerovi Karolovi, zvanému Charles, podriadenému plukovníkovi Coulaudonovi, zvanému Gaspard. Karol Pajer bol granátnikom 4.čaty samopalníkov 14.rotý.

(Pokračovanie na 5. strane)

Karol Pajer so zachránenými deťmi vo francúzskom meste Vence.

Aby sa nezabudlo...

(Dokončenie zo 4. strany)

V priebehu bojov pri Mont-Mouchet 11. júna 1944 zaujala jeho čata bojové postavenie na ceste do Pinols. Z troch štvrtín bola obkľúčená nepriateľom. V priebehu dňa sa mu podarilo udržať toto postavenie a s obdivuhodnou odvahou a pocitom sebaobetovania za prudkej strelby automatických zbraní zabezpečiť ústup svojich spolubojovníkov. Padol na svojom bojovom poste.

Po vojne v roku 1945 udelil prezident Francúzskej republiky Karolovi in memoriam Francúzsky vojnový kríž 1939-1945 so striebornou stuhou. K ďalším francúzskym a československým vyznamenaniam pribudol aj Československý vojnový kríž. Vlastenec, hrdina z bojov,

záchranca detí, vynikajúci učiteľ a básnik. Jeho nostalgické verše, v ktorých ožívajú slovenské hory a jeho láska k snúbenici Janke, písal pod pseudonymom Karol Jančin. Ich odkaz zhudobnil spevák Martin Harich vo svojom albume Karol Pajer – utajený hrdina. Ako povedal: - „Keď sa mi v roku 2015 v Múzeu SNP v Banskej Bystrici prvýkrát dostali do rúk básne Karola Pajera, onemel som. A práve s odhodlaním s ťažby nemého človeka zakričať svetu všetko, čo mám na srdci, sadol som si za klavír a o pár hodín mali Pajerove slová melódiu. Naozaj som mal pocit, že sa napísala sama. Nikdy predtým a nikdy potom sa mi to už nestalo.“

Karol Pajer žije ďalej, v obetavosti, láske k ľuďom a k milova-

nej žene a synovi, ktorého nikdy nevidel, aj v slovách, ktoré nám tu zanechal.

Eva Biela

Karol Pajer Dúšky

Uvädli ruže v rozpuku
zamrzla jar

Nevodím milú za ruku
pod košiar

Bača už nemá fujaru
nespieva

Dal som mu fajku do daru
zo dreva

Srdce nevidené zahodím
do mora z večera

Zabudnem na milú na syna
dušu si položím do pera

Slávnostné Služby Božie v Cirkevnom zbore ECAV s voľbou a uvedením novozvolených funkcionárov do ich služby.

Slávnostné Služby Božie s novými funkcionármi

Noviny – to sú udalosti, správy, záležitosti, ktoré včera ešte neboli. Klenovské noviny – tie sa týkajú predovšetkým toho, čo sa udialo práve v NAŠEJ obci, v jej skupinách, organizáciách, na jej území. Často na Majeri nevedia, ako to vyzzerá na sídlisku, ani v Klenovčoku netušia, čo sa udialo na Ráztočnom. Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania – tak znie oficiálny názov klenovských evanjelikov – má od septembra nové vedenie a niektorých nových funkcionárov. Podľa poriadku (Cirkevná ústava) boli zvolení a slávnostne uvedení do ich služby. Udialo sa tak na slávnostných Službách Božích v nedeľu 8.septembra 2024.

Prítomné bolo vedenie Rimavského seniorátu : Viktória Lisáková – seniorka a Daniel Poprocký – seniorálny dozorca. Zborovou dozorkyňou sa v novom funkčnom období stala sestra Iveta Rosiarová. Doteraz slúžila v cirkevnom zbore ako zapisovateľka. Nastupuje po predošlej sestre Stanislave Zvarovej. Zmeny nastali aj vo funkciách pokladníčky a účtovníčky. Vďaka Bohu, že po desaťročiach služby nastupujú nové sestry.

Slovo Božie je základom nielen pre kázeň, ktorú môžeme počúvať v chráme každú nedeľu, ale aj pre príhovor uvádzajúceho, teda sestry seniorky. Tak ako úprimne a dôkladne je zvestované, veríme, že tak je aj počúvané a prijímané.

Sila a dôležitosť modlitieb aj pri tejto slávnostnej príležitosti je zrejme. Po sľube uvádzaných zazneli modlitby aj spievaná prosba: Potvrď, ó, Bože... Zazneli tiež úprimné príhovory uvedenej i doterajšej dozorkyne spolu s poďakovaním všetkým končiacim funkcionárom. Na pamiatku prijali krásne kytice i milý upomienkový darček z rúk nášho pána farára Romana Roskoša. Uvádzani: dozorkyňa, pokladníčka, účtovníčka, zapisovateľka, delegátka na sen. konvent, zástupkyňa delegátky na sen. konvent, zvonár a traja presbyteri. Vďaka za krásnu slávnosť! Nech Pán Boh pomáha!

Anna Germanová

Zoznam zosnulých, ktorí nás opustili od 1.11.2023 do 31.10.2024

Sú spomienky, ktoré nikdy nevymažeš...

Sú ľudia, na ktorých nikdy nezabudneš.

Lichanec Ján 1952

Búr Ján 1954

Hrušková Alena 1939

Ulická Anna 1936

Vávrová Emília 1931

Hruška Ján 1924

Samášová Elena 1951

Hruška Peter 1947

Cibuľová Želmíra 1986

Oláhová Magdaléna 1952

Oláh Dezider 1958

Markovics Beáta 1976

Tomáš Ján 1979

Farkašová Anna 1961

Chudic Milan 1945

Grlický Milan 1965

Antalová Mária 1944

Moncol Pavel 1947

Samáš Pavel 1947

Struhárová Zuzana 1935

Brndiar Ondrej 1948

Radič Milan 1959

Bálint Dušan 1974

Bálintová Margita 1934

Moncolová Helena 1938

Samášová Elena 1938

Piaterová Mária 1936

Antal Ján 1937

Hruška Pavel 1956

Lakatošová Zuzana 1952

Trnavský Ján 1934

Repková Elena 1936

Cibuľa Vladimír 1994

Hudec Samuel 1957

Kočíš Jozef 1944

Lichancová Emília 1956

Valent Pavel 1940

Paššák Ivan 1971

Cavarová Zuzana 1939

Ulický Pavel 1932

Taicherová Emília 1945

Drevko Ján 1980

Jakabšicová Agnesa 1942

Parobeková Zuzana 1943

Cibuľová Zuzana 1953

Vinclavová Mária 1954

Vinclavová Mária 1934

R. Kováčová

Výlet seniorov „Po stopách SNP

Regionálne oslavy 80. výročia Slovenského národného povstania na horskom sedle Chorepa, kde sme spomínali na našich predkov, ktorí sa zúčastnili bojov za slobodu nám, seniorom, vnukli nápad navštíviť miesta, ktoré pripomínajú ich hrdinstvá aj utrpenie. Na výlet po ich stopách, ktorý pre svojich členov a záujemcov z Klenovca, Kokavy nad Rimavicou a Hnúšte zorganizovala Základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska, sme sa vydali 1. októbra. Spoločne sme sa pristavili pri Pamätníku SNP v Nemeckej, ktorý pripomína plameň pece a je tiež označovaný ako Pamätník umučeným. V januári 1945 sa

miestna vápenka stala miestom tragických udalostí, kde bolo popravených 900 ľudí. Po vojne vápenku upravili na pietne miesto. Jeho súčasťou je aj pamätná izba, kde sme si prezreli autentické materiály z čias SNP.

Z Nemeckej sme sa vydali do Banskej Bystrice. Pamätník SNP v Banskej Bystrici je jeden z najvýznamnejších pamätníkov na Slovensku, ktorých úlohou je pripomínať obdobie druhej svetovej vojny a SNP. Je dielom architekta Dušana Kuzmu. V Múzeu SNP sa nachádza stála expozícia Slovensko v protifašistickom hnutí odporu Európy v rokoch 1939 – 1945. Hneď na úvod nám sprievodca

Pri najvýznamnejšom pamätníku SNP v Banskej Bystrici.

premietol film o bojoch počas SNP a potom nás previedol celou expozíciou. Expozícia, umiestnená v priestoroch pamätníka SNP, je rozdelená do trinástich tematických celkov a postupne predstavuje rôzne kapitoly historického vývoja slovenských a svetových dejín.

Unavení, ale spokojní s prehliadkou pamätníka SNP, sme sa presunuli do Stredoslovenského múzea (Thurzov dom) na medzinárodnú výstavu Samuela Libaya – majstra filigránu. Ten prostredníctvom strieborného drôtika zhmotnil slávne postavy z dejín v životnej veľkosti alebo hmyz. Výstava všetkých zaujala. V Banskej Bystrici sme neraz boli všetci, ale o jej histórii sme veľa nevedeli. Naša sprievodkyňa, ktorú sme si objednali v TIC B. Bystrici, sa zhrozila, keď sa dozvedela, že prehliadka mesta má trvať max. 1 hodinu. Veď ona by o každej budove vedela

rozprávať hodinu, zhodnotila. Sprievodkyňa bola bývalá architektka a mala bohaté vedomosti o histórii Banskej Bystrice a jednotlivých budovách. Prešli sme si celé námestie a skončili pri hradných múroch. Po spoločnom obede sme sa rozdelili. Niektorí išli na koláčik do cukrárne, iní na vyhliadku do šikmej hodinovej veže alebo si len tak posediať na lavičke a kochať sa atmosférou mesta.

Cestou domov sme sa zastavili vo veľkoobchode kvetín v Kriváni. Pokochali sme sa izbovými či vonkajšími nádhernými kvetinami, kyticami z umelých kvetov a rôznymi bytovými doplnkami. Tam by sme sa dokázali túlať aj celý deň. Čo-to sme aj nakúpili. Domov sme sa vrátili plní dojemov. Najviac v nás však rezonovala myšlienka, aby sme my, ale ani naše deti, naše vnúčatá, naše pravnúčatá, nikdy nezažili hrôzy vojny.

Edita Moncollová

Seniori pri pamätníku obetí v Nemeckej.

Koncert pre seniorov

Obec Klenovec pripravila v piatok 25. októbra pri príležitosti Mesiacu úcty k starším koncert nášho rodáka Jána Hrušku. Pán Hruška má hlboký vzťah k svojmu rodisku pod Veprom, a tak jeho vystúpenie malo mimoriadny citový náboj pre publikum aj samotného interpreta. Klenovčania mali možnosť vypočuť si pestrý výber z jeho bohatého interpretačného fondu, od temperamentných gréckych skladieb cez klasiku slovenskej populárnej hudby až po intímne autorské piesne, súznejúce s témou večera, ktorou bolo vzdanie vďaky rodičom. Spievala sprevádzal aj jeho syn Jaroslav, skladateľ a spevák. Ten divákom odprezentoval najmä známe

hity z repertoára kráľa rokenrolu Elvise Presleyho. Mužské hlasy

Náš rodák, hudobný interpret Ján Hruška.

na pódiu vyvažovala Veronika Važanová. Speváčka s podmanivým

Jaroslav Hruška, syn hudobného interpreta Jána Hrušku so speváčkou Veronikou Važanovou.

hlasom predviedla publiku svoje umenie v niekoľkých z najznámejších československých muzikálových skladieb.

M. Piš

Letí pieseň z pier na pery

Mužská spevácka skupina a heligonkári Folklórneho súboru Vepor

z Klenovca 4.októbra účinkovali na podujatí „Mesiac úcty k starším

V partnerskej obci Mihálygérge si naši folkloristi zasúťažili aj vo varení a neodišli bez ocenenia.

“ v obci Šamšonház v Maďarsku. Dňa 5.októbra sa zúčastnili 24. ročníka Cezhraničného festivalu netradičných hudobných nástrojov „Návraty k hudobným tradíciám“ v partnerskej obci Mihálygérge. Zapojili sa do súťaže varenia gastronomických špecialít a varili hovädzí perkelt (z hovädzieho krku) so špecľami, za ktorý im odborná porota udelila 1. miesto. Zúčastnili sa aj súťaže o najlepšiu domácu pálenku, kde 3.miesto obsadila hruškovica Jaroslava Zvaru. V pečení domácich koláčov získali ocenenie Marcela Jakabšicová, Stanislava Zvarová a Janka Sudovská a za umelecké diela na výstave jesenných plodov bola

ocenená Špeciálna základná škola aj Základná škola s materskou školou Vladimíra Mináča Klenovec. Po súťažiach nasledoval kultúrny program, v ktorom naše klenovské piesne zaspievala mužská spevácka skupina, zahrali a zaspievali heligonkári z folklórneho súboru Vepor Ján Koziak a Ľubomír Zvara a na fujare a píšťalke zahral Dušan Ceber z FS Rimavan z Rimavskej Soboty. Ďakujeme všetkým, ktorí prispeli k zdarnému priebehu tohto ročníka, hlavne Občianskemu združeniu RODON Klenovec, Pekárni Bobro Hriňová a spoločnostiam Delikát Rovňany a Keľo a synovia Veľké Teriakovce.

J. Zvara

Deviaty ročník súťaže vo varení tradičných jedál Regionálny gurmánsky deň

Mikroregión Sinec - Kokavsko a obec Kokava nad Rimavicou usporiadali v sobotu 19. októbra deviaty ročník Regionálneho gurmánskeho dňa – súťaže vo varení tradičných jedál. Bolo to trochu symbolické: prihlásilo sa 9 družstiev a bol to 9.ročník. Prihlásené súťažné družstvá: Furt dačo z Utekáča, Seniorky z Hnúšte, Klub dôchodcov Klenovec a družstvá z Kokavy nad Rimavicou – Aj hokejisti, Hasiči Kokava, Otcovia a synovia, FS Kokavan, Tárajci a nesúťažne Ženy do voza

a do koča pripravili tradičné jedlá, ktoré sa varili, varia a budú aj v budúcnosti variť v našom regióne, aby sme zachovávali tradície našich predkov. Porota v zložení: Andrea Baníková, Silvia Hroncová a Vladimír Ticháň mala ťažkú prácu vybrať jedlá, ktoré najviac okúzlili ich chuťové bunky. Po sčítaní bodov jednotlivých členov poroty skončila súťaž nasledovne: 1.miesto Seniorky z Hnúšte (kapustnica s gul'kami), 2.miesto FS Kokavan (slivkové pirohy s makom a bryndzové so slaninkou), 3.miesto Hasiči Kokava (šúľance s makom).

9.ročník Regionálneho gurmánskeho dňa v Kokave nad Rimavicou opäť prilákal súťažné družstvá a ľudí, ktorí využili príjemné sneč-

né jesenné počasie a prišli na naše podujatie, aby ochutnali tradičné jedlá, stretli priateľov a zabavili sa. Každé družstvo získalo ďakovný list za účasť na súťaži vo varení tradičných jedál. Prvé tri družstvá v hodnotení jedál získali diplomy, ceny, ktoré korešpondujú s gurmánskym umením a suveníry mikroregiónu. Počas celého podujatia

súťažným družstvám a návštevníkom spríjemňovala čas hudobná skupina Južný vietor z Rimavskej Soboty. Dopoludnia vystúpili deti DFS Kokavan z Kokavy nad Rimavicou s LH FS Kokavan. Vedúca kultúry Blanka Harasimová spolu so svojou pomocníčkou V. Poliačikovou pripravili jesennú výzdobu pódia. Krásnu Pani jeseň, ktorá sa

naozaj vydarila a bola ozdobou podujatia, fotografoval Peter Vranský. V priestore pred kultúrnym domom sa pre deti konali Kreatívne dielne s Monikou. Atmosféru podujatia doplnil jarmok remesiel – výrobkov z dreva, prútia, látky, včelárskych výrobkov, folklórnych ozdôb, háčkových hračiek, šperkov a iných darčiekov. Ďakujeme všetkým, ktorí prispeli k výbornému priebehu podujatia a tešíme sa na stretnutie o rok na jubilejnom 10.ročníku REGIONÁLNEHO GURMÁNSKEHO DŇA.

Milada Kochanová

Deviaty ročník Regionálneho gurmánskeho dňa v Kokave nad Rimavicou. Súťaže družstiev vo varení sa zúčastnili aj členovia nášho klubu dôchodcov.

Výstava tekvičiek

Aj u nás sa pomaly udomácňuje Halloween, tradícia, ktorá k nám prišla zo západu a spá-

ja sa so smrťou, strašidlami, ale aj s vyrezávaním tekvic a nástupom zimy a chladu. Svia-

tok má svojich zástancov aj odporcov. Čo mu nemôžeme uprieť je, že podporuje krea-

tivitu a tvorivosť našich detí. Vďaka tomu pred Sviatkom všetkých svätých a Pamiatkou zosnulých ožili a spestrili oddychovú zónu obce vyrezávané tekvičky, tekvice a ručne vyrobené strašidielka. Ako po minulé roky, tak aj tento rok výstavka zaujala malých aj dospelých a vydarené výtvy, ktoré za pomoci rodičov a pani učiteľiek vytvorili deti z našej základnej, špeciálnej a materskej školy, priťahovala pozornosť nielen v denných, ale – vďaka svetielkam v tekvičiach – aj vo večerných hodinách.

Tekvičky, tekvice, strašidielka, aj jesenná výzdoba spríjemňujú okoloidúcim pohľad do zóny oddychu.

Zdravie z prírody

Pozdravujem všetkých milovníkov prírody a bylín. Tak a je to tu... Jeseň. Navštívila nás akoby švihnutím čarovného prútika. Síce očakávané, no napriek tomu nás zaskočila svojim intenzívnym nástupom. Človek by si myslel, že bylinkár už na jeseň ani nemá čo robiť. No opak je pravdou. Niektoré rastliny a ich časti majú totiž na jeseň najväčšiu silu. Preto je ich zber práve teraz najvhodnejší. No pozor! Budeme potrebovať aj niečo viac ako košík. Pripravte si aj rýľ. Tak čo myslíte? Za akou rastlinkou sa vyberieme dnes?

KOSTIHOJ LEKÁRSKY (Symphytum officinale)

Kostihoj lekársky, ľudovo nazývaný aj čierny, dobrý koreň, kazival, trudovník, medunica, svalník, je veľmi stará liečivá bylina, ktorá sa používala takmer výlučne zvonka, na liečenie zlomenín kostí a na sceľovanie rán. Podľa doterajších zistení majú niektoré z pyrolizidínových alkaloidov, ktoré rastlina obsahuje, nepriaznivý vplyv na pečeň. Neodporúča sa preto na vnútornú aplikáciu.

Najčastejšie a aj vedecky uznávané je vonkajšie aplikovanie kostihoja, pričom sa uplatňujú jeho výnimočné regeneračné schopnosti. Podporuje rast kostných, chrupkovitých a svalových buniek, regeneráciu tkanív a pôsobí protizápalovo. Jeho aplikácia je vhodná napríklad pri kostných zápaloch, zápal kostnej drene, poraneniach, vyklbeninách, stavoch po amputácii, pri zle sa zrastajúcich, hlbokých či hnisavých ranách, ale aj pri pod-

vrtnutí, pomliaždeninách, podliatinách, výronoch, pri zápaloch šliach a svalov. Pri poraneniach však musíme postihnuté miesta pred použitím kostihoja poriadne vyumývať. Pri rýchlom hojení by totiž v rane

mohla zostať zarastená špina či hnis. Šťavu z vňate možno primiešať do hojivých masť pri dermatitidách. V minulosti sa nadzemná časť kostihoja zaradovála medzi sľubné krmné plodiny určené na podporu chovu zvierat. Má nízky obsah vlákniny, je ľahko stráviteľná pre domáce zvieratá. Zároveň má vysoký obsah vitamínu A a bielkovín. Z pestovateľského hľadiska je to mohutná trvácna rastlina, ktorej iné buriny nemôžu konkurovať. Rastie v polotieni, kde iné kultúrne rastliny jednoducho nerastú. Rastliny kostihoja môžeme využiť ako „zelené hnojenie“, ako metódu pre obohacovanie, zúrodňovanie a skyprovanie pôdy. Je to hlavne pre

Kostihoj lekársky.

vysoké obsahy dusíka a draslíka vo vňati, ktoré sú porovnateľné s kravským hnojom (Malankyna, 2018). Korene kostihoja zbierame od konca septembra, keď je minimálna nadzemná časť.

Kostihojová masť

Vezmeme 4 – 5 čerstvých koreňov kostihoja, ktoré očistíme, nakrájame na drobné kúsky a zahrejeme v 250 ml masti alebo kvalitnom rastlinnom oleji. Pred bodom varu vypneme a necháme v tuku do druhého dňa. Následne opäť mierne zahrejeme a scedíme. Macerát v masti nám dobre stuhne po naliatí do malých téglíkov či pohárikov. Macerát v oleji treba zahustiť včelím voskom pre získanie masti. Bez včelieho vosku získame kostihojový liečivý olej. Masť či olej uchováame v malých nádobkách v chlade. Potierame postihnuté miesta, ktoré predtým vyčistíme.

Kostihojová tinktúra

Koreň kostihoja očistíme najlepšie malou kefkou, čím sa zbavíme všetkých nečistôt. Nakrájame ho na menšie časti a vložíme do čistej sklenenej fľašky. Následne zalejeme liehom alebo domácou pálenkou a necháme lúhovať. Už po troch dňoch tekutina začne krásne hnednúť. Podľa starých tradícií bola kostihojová tinktúra tým silnejšia, čím dlhšie sa lúhovala. Tinktúra sa používa na potieranie postihnutých miest a tiež na obklady.

L.P.

KLENFEST 2024

V sobotu 12. októbra sa v areáli futbalového ihriska uskutočnil 2. ročník jednodňového festivalu populárnej hudby KLENFEST. Podujatie sa konalo v náhradnom čase z dôvodu mimoriadne nepriaznivého počasia v pôvodnom termíne 14. septembra. Od 18.00 hodiny si diváci mohli pozrieť tri rôznorodé vystúpenia, zamerané na priaznivcov rôznych hudobných štýlov. Scénu tanečnej hudby reprezentovalo duo Emily & Justice. Po energickom a dobre prijatom vystúpení slovenskej speváčky a jej exotického spoločníka si pódium privlastnil headliner večera, hviezda našej pop-punkovej scény deväťdesiatych a dvetisícich rokov, skupina Iné Kafe. Okrem dobre známych rádiových hitov, inšpirovaných generačnou skúsenosťou tínedžerov na prelome tisícročí, predviedli aj viaceré spoločensky angažované piesne, zapadajúce do tradície rockového protestsongu. Posledným vystupujúcim bola profesionálna tanečná skupina Old School Brothers. Súbor, ktorý do povedomia verejnosti vstúpil víťazstvom v televíznej talentovej súťaži, predviedol hodinové pásmo, v ktorom okrem rôznych štýlov hiphopového tanca predstavil aj niekoľko vlastných piesní. Okrem neuveriteľnej zručnosti a vytrvalosti, ktorá svedčí o skutočne profesionálnej úrovni športovej prípravy tanečníkov, potešili aj dobrou komunikáciou s publikom, vrátane poskytnutia možnosti dvom domácim odvážlivcom odprezentovať vlastné tanečné umenie v malom tanečnom súboji.

Po skončení vystúpení zábava pokračovala do skorých nedeľných hodín discopárty pod vedením DJ Mima a DJ Ramiho.

M. Piš

Duo Emily & Justice.

Skupina Iné Kafe.

Výstup na rozhľadňu

Dňa 28.septembra sa obyvatelia nášho regiónu stretli pri rozhľadni na Slopove. Spoločný výstup zor-

ganizovala Miestna akčná skupina MALOHONT v spolupráci s obcou Klenovec, Mikroregiónom Sinec-

Kokavsko a občianskym združením RODON Klenovec ako pripomenku desiateho výročia začiatku

Desiate výročie začiatku výstavby rozhľadne Slopovo symbolicky spojilo milovníkov prírody a zaujímavých výhľadov.

výstavby tejto obľúbenej turistickej atrakcie. Výstup prebiehal súčasne po troch trasách: tzv. „Pekným chodníkom Od stromu k stromu“ z Utekáča, po zelenej turistickej značke z Kokavy nad Rimavicou a po žltej zo sedla Chorepa, odkiaľ vyrazili prevažne Klenovčania. Pri rozhľadni na turistov čakal kultúrny program heligonkárov z FS Vepor, vďaka výstave fotografií si mohli pripomenúť slávnostné otvorenie rozhľadne a organizátori z MAS Malohont pripravili aj chutné pohostenie. Podujatie tak symbolicky spojilo všetkých milovníkov tohto nádherného výhľadového hrebeňa, či ho už nazývame Lazom, Slopom alebo Pasiečkami, a ukázalo, že vytvorenie takejto peknej a zdraviu prospešnej voľnočasovej aktivity nemusí byť vôbec finančne a organizačne náročné. Stálo by preto za úvahu, či by podobné podujatie nemohlo byť usporadúvané aj v nasledujúcich rokoch.

M. Piš

Beh ulicami Klenovca

Každoročne v septembri sa venujeme športu o niečo viac ako inokedy. Tento rok sme si pri príležitosti Európskeho týždňa športu zabehali ulicami Klenovca. 24.-25. septembra sa všetci žiaci základnej školy a špeciálnej základnej školy zúčastnili pretekov, v ktorých nešlo ani tak o víťaza, ako skôr o dobrú myšlienku. Mladší na kratšej trati, starší na dlhšej, ukázali svoje schopnosti prekonať svoju pohodl-

nosť, tí najlepší zase dokázali, že sú medzi nami aj perfektní športovci.

Bežalo sa ulicami Nová štvrť, 1.mája a Červenej armády. Veríme, že v ďalších pretekoch už budú všetci zanietení bojovať o najlepší možný výsledok. Ďakujem žiakom za účasť a kolegom a obecnej polícii za súčinnosť pri organizácii behu.

ZŠ s MŠ V.Mináča Klenovec

K Európskemu týždňu športu sa behom ulicami Klenovca pripojili aj našich školáci zo základnej aj špeciálnej školy.

Ich rovesníci zbierajú lajky na sociálnych sieťach, súrodenci Fodorovci medaily

Keď v Klenovci prehodíte čo len pár slov o bedmintonu a jeho úspešných hráčoch, nikto sa nad tým nepozastaví. Akosi sme si zvykli, že výnimočný tréner Ivan Majorský dokáže po celé generácie motivovať malých športových nadšencov tak, že aj v skromných tréningových podmienkach vedia vo svojich kategóriách konkurovať rovesníkom a dostať sa na špičku slovenského športu. Ešte výnimočnejšie je, že sa to našťastie, aj keď s oveľa menším počtom detí, darí aj v súčasnej, športu nepravnej počítačovej a sociálnymi sieťami zahltenej dobe. A keď sa v rodine objavia rovno dva detské športové talenty, je namieste, aby sme vám ich predstavili. Svoj prvý rozhovor do novín, teší nás, že práve našich Klenovských novinách, si súrodenci Fodorovci, Samuel a Laura, vyskúšali aj vďaka pani riaditeľke A. Rudovej priamo v škole a verím, že ak sa im bude dariť tak ako doteraz, budú nasledovať ďalšie.

Na otázku, ako sa k bedmintonu dostali, odpovedal starší štrnásťročný Samuel a mladšia dvanásťročná Laura s ním súhlasila.

Samuela k bedmintonu priviedol kamarát. Kamarát po čase tréningu vzdal, Samuelovi, naopak, bedminton učaroval. Baví ho, ako povedal, lebo je to rýchly šport. Začal ako

osemročný, na tréningy ho vodila väčšinou mama a brávali so sebou aj mladšiu sestru, ktorá, ako sa vyjadril Samuel, sa tam vtedy len tak motala. Neostalo pri motaní. Laure sa behanie s raketou a triafanie do košíka zapáčilo tiež a ako sedemročná nasledovala svojho staršieho brata.

Keď som sa opýtala na úspechy

Talentedí bedmintonisti súrodenci Laura a Samuel Fodorovci.

a najväčšie športové zážitky, obaja sa skromne, akoby nedosiahli nič výnimočné, rozhovorili o niečo viac:

Samuel: Stal sa majstrom Slovenska vo vekovej kategórii do jedenást rokov, na turnajoch sa pravidelne objavuje na stupňoch víťazov, ale odvtedy, s čím evidentne nie je spokojný, bol na majstrovstvách Slovenska stále „len“ druhý. Pre iných obrovský úspech, pre neho motivácia na zlepšenie. Momentálne to má podstatne ťažšie, postúpil do skupiny 15-17-ročných, patrí k najmladším a zbiera skúsenosti. Medzi najväčšie športové zážitky radí turnaj v Maďarsku.

Laura: Aj Laura zbiera na turnajoch jednu medailu za druhou, pravidelne je nasadzovaná ako jednotka a najviac si cení prvé miesto vo štvorhre a druhé v dvojhre na tohtoročnom septembrovom turnaji v Slovinsku v súťaži do 15 rokov. No a najväčším športovým zážitkom a zároveň úspechom bola jednoznačne nominácia a účasť na majstrovstvách Európy v kategórii do 15 rokov. Pre iba dvanásťročnú Lauru obrovská skúsenosť a motivácia.

Každý mladý športovec má súperov, vzor, ktorý ho motivuje a samozrejme aj plány do budúcnosti:

Samuel: Samuelovi športoví súper z najvyšších priečok sa často menia a vzorom je pre neho jeden z najlepších bedmintonistov súčasnosti, Dán Viktor Axelsen. Nezabudol spomenúť aj výnimočný zážitok, spoločnú fotografiu s majstrom Európy do 15

rokov, Portugalčanom Tiagom Beringuerom. Okrem športu má rád motorky, rýchlosť, šoférovanie a nevie sa dočkať vodičského preukazu. A ako protiváhu k športu miluje domáce zvieratá, starostlivosť o ne a hospodárenie.

Laura: Laura na rozdiel od Samuela športovú súperku má. Rovesníčka Šarlayová ju neraz potrápila a vzorom sú pre ňu hneď dve hráčky. Číňanka Tai Tzu Ying a Španielka Carolina Marin. Laura je aj výborná žiačka, učí sa na samé jednotky a chcela by byť lekárkou alebo učiteľkou.

A čo majú Laura a Samuel okrem toho, že sú súrodenci a vynikajúci športovci, ešte spoločné?

Obaja chodia na športový krúžok, majú dobrých kamarátov, nemajú počítač, trénujú poctivo aj počas prázdnin, keď sa iným príliš nechce a obaja by v dospelosti chceli trénovať deti. No a ako inak, obaja dostali ponuku reprezentovať bedmintonový klub Lokomotiva Košice. Keď Laura a Samuel hovoria o bedmintonu, doslova im žiaria oči. Za ich úspechmi sú samozrejme aj rodičia. Podporujú ich, trávia spoločne veľa času, netlačia ich do výkonov, a čo nebýva zvykom, v ich prípade nie rodičia, ale deti priviedli k bedmintonu rodičov. Samuel s mamou sa toto leto dokonca stali víťazmi turnaja zmiešaných dvojíc na treťom Airbedmintonovom turnaji.

Laure a Samuelovi želám, aby im to tak, ako si sami prajú, „hralo čo najdlhšie“, a aby svojimi úspechmi prinášali radosť nielen rodičom a trénerovi, ale aj všetkým, ktorí ich podporujú.

Za rozhovor ďakuje Eva Biela

Medailová jeseň

Mirna (Slovinsko) 30.8 - 1.9.2024. Turnaj starších žiakov. V reprezentácii SR hrali Jakub Fotta a Laura Fodorová. Laura v dvojhre odohrala šesť zápasov z toho päť víťazných. Finále proti Popivanovej (Bulharsko) prehrala 21:23, 19:21 a získala striebro. Vo štvorhre s partnerkou Adrianou Chylovou (Dolný Kubín) odohrala 4 zápasy a všetky víťazné. Dievčatá získali !!! ZLATO!!!

Dvojica, náš Jakub Fotta s partnerom Božíkom vo štvorhre prehrali prvý zápas a skončili. Jakub Fotta v dvojhre odohral päť zápasov, z toho štyri víťazné, a získal bronzovú medailu. Bol to vstup do štvrtej pätiny sezóny 2024 ako hrom! Nasledovali domáce turnaje celoštátneho významu (GPA2000).

8. septembra to bol turnaj starších žiakov v Prešove, kde vo dvojrách jednoznačne dominovali

Jakub Fotta a Laura Fodorová. Jakub Fotta ešte pridali ďalšie prvé miesto v mixe so spoluhráčkou Adrianou Chylovou z Dolného Kubína. Na GPA2000 mladších žiakov opäť v Prešove sa darilo aj Laure Filovej vo dvojhre. Vyradila jednotku turnaja Staškovú, ale Bajdichová (obe z Dolného Kubína) ju vyradila. Laura Filová sa umiestnila na 3.-4. mieste. Pauková a Samáš potvrdili svoje rebríčkové umiestnenie mimo prvej osmičky.

Naša TOP trojka Fodorovci a Fotta sa zúčastnila aj na ďalších turnajoch medzinárodného významu. Na medailové umiestnenie však nedosiahli. Naprázdno vyšli na medzinárodných majstrovstvách mladšieho dorastu v Trenčíne i v rakúskom Moedlingu. Laura Fodorová a Jakub Fotta si vybojovali aj miestenky v reprezentácii Slovenska s účasťou na majstrovstvách Európy v poľských Suwalkách.

Ivan Majorský

Najúspešnejší medailisti tejto jesene Laura Fodorová a Jakub Fotta.

V Ď A Č N O S Ť

Pod'akovanie za úrodu

Dnes boli naši v kostole d'akovať Bohu za úrodu.

Že to, čo máme na stole, hrial slniečkom a dal mu vodu.

Teraz Ti Bože d'akujem za úrodu, čo v lete rastie.

A čo tam dáva Tvoja zem pre detskú radosť, detské šťastie.

Jahody trnky, maliny, oriešky, hríby...

Z dávien času tam deti chodia za nimi a ako ovečky sa pasú.

Milan Rúfus (úryvok)

Vďačnosť je najvyššia forma modlitby, tak to niekto vyjadril. Ľudia úprimne ďakujú prírode za úrodu, veriaci ľudia ďakujú za dary zeme Bohu. Úcta k prírode, vďačnosť za dary, sa vytráca, stačí kedykoľvek ísť do obchodu a kúpime si čo potrebujeme. Nebojme sa ale pozrieť pravde do očí. Naozaj potrebujeme všetko, čo nakupujeme? Životné prostredie sme si tak zničili, že je najvyšší čas reálne uvažovať o základných potravinách, oblečení, liekoch, bývaní a na druhej strane o tom, bez čoho by sme sa zaobišli. Všetky naše činnosti a prejavy sú vecou nášho rozhodnutia. Môžeme naďalej zostať mrzutí, ufrňukaní, večne kritizujúci, ale môže to byť aj inak. Som vďačný za spomínané obchody, za ochotné predavačky, predavačov, za ľudí, ktorí pracujú na poliach, v lesoch, továrňach. Za učiteľov, lekárov, úradníkov... Za oblečenie, topánky, okuliare... Pod'akovanie patrí za vytváranie dobrých medziľudských vzťahov, uprataný dvor, ohľaduplné parkovanie... Je úplne samozrejmé, že svoj život chceme zabezpečiť, a preto pracujeme a zarábame peniaze. Šálka čaju, pekná hudba, príjemná dovolenka, šťastný domov. To všetko je dobré. Biblia nás upozorňuje, že nie je dobre, keď si viacej všimame dar ako darcu. Možno by sme niekomu chceli dopriať zdravie, pokoj, trpezlivosť. Keby sa tak dali aj tieto veci kúpiť a zabaliť do darčekového balenia. Tento typ darov nemôže dať nikto z nás. Ale Ježiš dáva takýto dar pokoja tým, ktorí v neho veria. On ponúka seba samého pre chvíle, keď sú naše srdcia znepokojené, alebo keď prežívame strach. Rád si spievam pieseň skupiny Ma-

tuzalem: „Našiel som milosť v Tvojich očiach. Našiel som to, čo som vôbec nehladal. Zožal som oveľa viac, ako som zasial, čo som v srdci ani tajne nedúfal. Našiel som lásku bezmernú, balzam na dušu ranenú, spoznal som prečo zomrel Ježiš, Boží Syn. Našiel som pravdu skutočnú, otcovskú náruč nezištnú, v slzách som prijal odpustenie mojich vin...“

Vďačný som aj za radosť detstvo v Klenovčoku. Šiel som raz normálne cestou zo školy. Bol som už skoro doma, keď ma zozadu niekto chytil okolo pliec a silno vykrútil ruku. „Ani nemukni, lebo máš po chlebe!“ Boli dvaja a boli to Tomovci. Hrávali sme proti sebe futbal povýše Klenovčoka. Chalani od Slosiarikov (farárovci) a Tomovci proti nám z Klenovčoka. Po futbale dochádzalo aj k bitkám, keď niektorá strana považovala prehru za nespravodlivú. Pravda je taká, že to bolo skoro vždy. Aj v ten deň malo

dôjsť k takej neskončenej výmene názorov. Prekvapením bolo, že súper spoza Hôry bývajúci poniže cintorína začal akciu tak skoro. Vymysleli to dokonale, mňa zajali, ale čo so mnou urobia? Voviedli ma do Pikuľove dvora, otvorili cieňu (dreváreň) strčili dnu a zavreli. Dvere zapreli lopatou, hrablami aj vidlami. Videl som to cez škáru pomedzi dosky, aj to, ako utekali chodníkom ponad záhradu smerom do cintorína. Nazeral som von a čakal. Konečne prichádza nénika. Dudrala, kto urobil taký neporiadok. Keď konečne odpratala prekážky, ja som sa vyrútil von. Vykríkla: „To ty si ten nezbedník, no počkaj, poviem to tvojej mame!“ Zakričal som, a ani som sa neobzrel: „Šitko len ja, ale ako som sa mohol sám tak zabarikádovať, no?“ Ona za mnou: „Tužale ma ty nehnevaj chlapčisko...“ Nepočul som viacej, pretože som utekal do cintorína, kde prebiehala „bitka“. Lietali šišky, niektorí sa pri zápase váľali aj po zemi. Buchol som niekoho po chrbáte, aj som dostal. Netrvalo to dlho, lebo pani Slosiariková otvorila oblok na farskom dome a zakričala: „Paľko, Petko, podte už domov, už ste sa dosť pohrali.“ Odišli s nimi aj Tomovci, tak Jano Pargáč za nimi zavolať, že nabudúce uvidia, ako ich zmlátite! Vítalo mi v hlave,

čo to bola za bitka! Veď som počul, ako sa rozprávajú „nepriatelia“ Paľo Jakubec a Paľo Slosiarik, zápasiac medzi hrobami: „Ako ti vyšiel príklad z matky, čo sme dostali na domácu úlohu...?“ Takže takto to bolo - boli sme kamaráti. Miesto bitky ale nebolo vybraté dobre - cintorín, hroby... Videla nás néna Mariška, a keď sme posedávali večer na gangu pri Geňatíkovcoch, tak na nás spustila poriadny krik. „Môžete sa chlapčiská šici hanbiť, za to, čo ste dnes stvárili v cmitere. Ja som už nášho Paľa vyplaskala a poviem to aj tvojej mame Janko,“ pozerala na mňa. Naozaj to mame aj povedala, veď sme boli s Jakubcovcami rodina. Záležalo jej na mojom slušnom správaní. Mama ma vyťahala pozdejšie za vlasy a veľmi nahlas povedala: „Veď ty vieš, za čo!“

Biblia nám radí do každodenného života aj takto: „Ustavične sa radujte v Pánovi. Opakujem: Radujte sa! Vaša dobrotivosť nech je známa všetkým ľuďom. Pán je blízko! Pre nič nebudte ustarostení, ale vo všetkom s vďakou predkladajte Bohu svoje žiadosti vo svojich modlitbách a prosbách. A pokoj Boží, ktorý prevyšuje každý rozum, uchráni vaše srdcia a vaše mysle v Kristu Ježišovi.“

Ján Kováčik

Pokoj v duši

Život človeka zvykneme prirovnávať ku kvetom aj k plameňom sviec a tisíce sviec v deň pamiatky zosnulých každoročne rozžiaria cintoríny - miesta večného odpočinku každého z nás. Ich jas vyvoláva pokoj - pokoj prajeme každej duši, ktorá opustila náš pozemský svet. A kvety? Na pár dní, ako rozkvitnutá lúka zmiernia ponurú atmosféru a ich vyžarovanie nás pri návšteve hrobov robí podvedome láskavejšími a pokornejšími. Akoby sa ich krásou zjemnilo a so žiarou sviec spálilo to temnejšie v nás. Naším blízkym zosnulým v myšlienkach

posielame lásku, spomíname na spoločné chvíle, vypovieme dobré i zlé, odpúšťame krivdy a sami prosíme o odpustenie. Vypočujú nás? Ktovie. Robme tak, kým žijú, kým je čas. Každý jeden deň. Nikto z nás nevie, kedy bude posledný. Čas je dar, ktorý nič nestojí. Dávame ho tým, ktorí si náš čas vážia? Dávame im lásku, pomoc a kvety, kým sú s nami? Načúvame ich bolesti, pomáhame? Strážme si náš čas, rozdávať ho tak, ako lásku - uvážene. Sú vzácne. A žíme tak, aby sme neubližovali. Aby raz, keď tu už nebudeme, keď odídeme

tam, kam si nemôžeme so sebou vziať nič, len to, s čím sme prišli na svet - svoje telá - nemusel nik odpúšťať nám.

Eva Biela

Klenovské noviny

www.klenovec.sk/kultura/klenovske-noviny

Vydáva obec Klenovec. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Obecný úrad, Námestie Karola Salvu 1, 980 55 Klenovec. Redakčná rada: zodpovedná redaktorka Eva Biela, člen Michal Píš, technický redaktor Igor Antalík. Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky. Redakcia nezodpovedá za obsah článkov od prispievateľov. IČO: 00318850, e-mail: klenovskenoviny@klenovec.sk. Reg. číslo MK SR: EV 1890/08. ISSN 1339-1976.